

залежить від матеріалу, з якого виготовлена башта та її об'єму. Головною перевагою такого виду зберігання є механізація завантажувально-розвантажувальних робіт та надійність конструкції. Основним недоліком використання силосних башт є значне подрібнення при перезавантаженні.

Найбільш оптимальним варіантом для довготривалого зберігання зернових є елеватор – повністю механізована споруда, яка забезпечує очищення та сушіння зерна. Такі споруди потребують значних капіталовкладень і, як правило, використовуються великими товаровиробниками такими, як, наприклад, компанія «Нібулон» - один з лідерів аграрного ринку України [2].

Останнім часом стає широко розповсюджений спосіб зберігання зерна в поліетиленових мішках об'ємом до 200 тон. [4]. Ціна одного мішка становить 13 тис грн. Матеріал, із якого виготовлений мішок, не пропускає вологу та захищає продукцію від розмноження комах. Такий метод зберігання є ефективним і зменшує ризики втрати продукції під час зберігання, але для використання поліетиленових пакетів необхідний спеціальний пакувальник зерна. Даний пристрій допомагає рівномірно розподілити зерно по мішку. Однак вартість цього обладнання становить близько 300 тис грн., що не дозволяє користуватися даним способом малим сільськогосподарським підприємствам.

Отже, головним кроком до підвищення ефективності діяльності сільськогосподарських підприємств є максимальне використання пільг від держави та участь у програмах підтримки малих господарств. Це, в свою чергу, підвищує вимоги до фахівців суб'єктів господарювання для практичної реалізації всіх функцій управління – плануванню, організації, аналізу, обліку, контролю.

Список використаних джерел:

1. АПК. [Електронний ресурс] / Режим доступу : <https://budget2019.info/priority/4>
2. Стадник І. Зберігання зерна у сховищах / І. Стадник, Ю. Сухенко, В. Василів // Пропозиція. 2016. № 11.
3. Подпратов Г.І. Технологія зберігання та переробки продукції рослинництва: підручник / Г.І. Подпратов, В.І. Рожко, Л.Ф. Скалецька. К.: Аграрна освіта, 2014. – 393 с.
4. Житова Л.В. Эффективность различных способов хранения зерна пшеницы в условиях сельскохозяйственного производства Крыма // Наукові праці ПФ НУБіП України «КАТУ». Серія «Сільськогосподарські науки», 2013. № 157. – С. 84-90.

УДК 330:658.1(043.2)

Т.Й. ТОВТ

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту та управління економічними процесами,

Н.В. ДРОЗД

магістр спеціальності 073 «Менеджмент»,
Мукачівський державний університет,
м. Мукачево, Україна

ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ЕКОНОМІЧНОЇ КАТЕГОРІЇ

У сучасних умовах господарювання посилюється конкурентна боротьба між підприємствами різних форм власності, що зумовлює необхідність дослідження їх потенціалу для забезпечення формування конкурентних переваг.

Діяльність підприємства слід розглядати з точки зору формування й використання його потенціалу, а, відповідно, управління діяльністю підприємства – це управління використанням наявного потенціалу.

Від наявного потенціалу залежать рівень ефективності розвитку підприємства та адаптації до умов мінливого зовнішнього середовища.

Дослідження можливостей розвитку підприємства, насамперед, пов'язане з чіткою конкретизацією поняття “потенціал підприємства” та його структуруванням.

Зокрема в “Економічній енциклопедії” потенціал визначається як наявні в економічного суб'єкта ресурси, їх оптимальна структура та вміння раціонально використати їх для досягнення поставленої мети [1, с. 13].

В “Економічному словнику” термін “потенціал” розглядається, по-перше, як засоби, запаси, джерела, які є в наявності й можуть бути мобілізовані, приведені в дію, використані для досягнення певної мети, здійснення плану, вирішення будь-якого завдання; по-друге, як здібності окремої людини, суспільства, держави до певної діяльності [2, с. 279].

Проведений аналіз вказує на існування різноманітних підходів до визначення економічного змісту поняття “потенціал підприємства”, які розкривають різні погляди в розумінні його сутності та структури. Серед них доцільно виділити наступні, які представлені на рис. 1.

ПІДХІД	ВИЗНАЧЕННЯ
Ресурсний	Сукупність наявних ресурсів або таких, що можуть бути залучені ззовні. Оцінювання величини потенціалу зводиться до визначення вартості наявних ресурсів.
Цільовий	Спроможність підприємства забезпечити своє довгострокове функціонування і досягнення стратегічних цілей за наявних кількості, якості та структури ресурсів, тобто потенціал підприємства розглядається і як ресурси, і як можливості щодо їх ефективного використання в процесі досягнення цілей. Оцінювання потенціалу зводиться до визначення здатності підприємства здійснювати подальшу діяльність та досягати поставлених цілей на основі використання наявних ресурсів.
Структурно-функціональний	Сукупність елементів, кожен із яких виконує відповідні функції. Він передбачає його структуру і визначення значимості, пріоритетів серед елементів потенціалу з метою встановлення раціональності співвідношення і підвищення обґрунтованості розподілу ресурсів між ними. Тобто потенціал це цілісне уявлення про єдність структури та функції об'єкта, виявлення їх взаємозв'язку. Відповідно до цього потенціал й ефективність будуть залежати від того, настільки вдалою є структура об'єкта.
Результатний	Наявність ресурсів та їхня здатність у ході фінансово-господарської діяльності давати визначені результати (обсяг виробництва, виручка, прибуток). Оцінювання величини потенціалу зводиться до визначення потенційного обсягу виробництва матеріальних благ і послуг, техніко-економічних та фінансових показників діяльності підприємства.
Конкурентний	Джерело конкурентних переваг, які визначатимуть оптимальний розвиток підприємства в майбутньому за наявності відповідних ресурсів.
Стратегічний	Упорядкована сукупність ресурсів, що забезпечують можливості підприємства щодо досягнення стратегічних цілей.
Системний	Складна, цілісна система, яка включає наявні можливості, здатності та ресурси, які постійно знаходяться у взаємозв'язку та можуть бути використані для реалізації стратегічних, тактичних та поточних цілей підприємства.

Рис. 1. Підходи до визначення змісту поняття “потенціал підприємства”

Аналіз публікацій показав, що, по-перше, під поняттям “потенціал” зазвичай розуміють можливості, спроможності, ресурси підприємства; по-друге, практично всі розглянуті вище визначення так чи інакше спираються на трактування поняття «ресурси», та враховують факт досягнення цілей підприємства за допомогою ресурсів.

Представники ресурсного підходу розглядають потенціал як сукупність необхідних для функціонування або розвитку системи різних видів ресурсів. Л. Абалкін [3] зауважує, що поняття «потенціал» і «ресурси» неможливо протиставляти, оскільки потенціал (економічний, узагальнений, підприємницький, виробничий) – це узагальнена, збірна характеристика ресурсів, прив’язана до місця та часу.

Виходячи з ресурсного підходу можливості підприємства щодо здійснення господарської діяльності визначаються всіма його ресурсами. При цьому ресурси, задіяні у виробництві, становлять виробничий потенціал підприємства. Проте виходячи з результатного підходу здатність підприємства освоювати (переробляти) наявні ресурси та розвиватися (збільшувати прибутки і свою вартість) визначається економічним потенціалом.

Узагальнивши ці підходи з погляду діючого підприємства, можемо зробити висновок, що найбільше поняттю “потенціал підприємства” відповідає виробничо-економічний потенціал, під яким слід розуміти можливості підприємства (матеріально-технічні, організаційно-економічні та ін.) забезпечувати ефективність виробництва й реалізації продукції, зумовлені, з однієї сторони, наявними ресурсами (виробничим потенціалом), а з іншої – спроможністю підприємства ефективно їх використовувати й відтворювати, його здатністю до подальшої діяльності й розвитку, адаптації до нових умов функціонування (економічний потенціал). Ці можливості підприємство реалізує, використовуючи резерви й інновації. Тобто потенційні можливості підприємства визначаються наявними ресурсами, резервами та інноваціями. Тому виробничо-економічний потенціал – це поєднання можливостей, які реалізуються економічним механізмом підприємства (у вигляді можливості ефективного управління ресурсами й використанням резервів, можливості залучення коштів, можливості інноваційного розвитку та ін.) та визначаються ресурсами (ресурсний потенціал як складова виробничого потенціалу) і спроможностями (здатністю трудових ресурсів працювати в нових умовах, можливостями технічних й інформаційних ресурсів та ін.).

Таким чином, потенційні можливості підприємства залежать від факторів, які впливають на ресурсний потенціал (зміна ринкової ціни активів, темп зростання вартості чистих активів та ін.), на діючий (наявний) потенціал (темп зростання доходів від реалізації продукції, темп зростання чистого прибутку, собівартості продукції, зміна податкових ставок та ін.), а також від нематеріальних факторів, результат дії яких може бути виражений як інноваційний потенціал.

Різноманіття підходів до розуміння сутності потенціалу підприємства дозволяє вважати його багаторівневим і багатоаспектним поняттям, зміст якого розкривається у всій сукупності його проявів.

Список використаних джерел:

1. *Економічна енциклопедія: у трьох томах. Т. 3 / ред. кол.: С.В. Мочерний (відп. ред.) та ін. – К.: Академія, 2002. – 952 с.*
2. *Економічний словник / за ред. П.І. Баргія, С.І. Дорогунцова. – К.: Гол. ред. УРЕ, 1973. – 623 с.*
3. *Абалкин Л.И. Диалектика социалистической экономики / Л.И. Абалкин. – М.: [б. и.], 1981. – 453 с.*

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>